گفتمان اجتماعی
راه توسعه ۱۳
حل مشکلات زندگی مردم

۶. راه‌گستر

واژگان توسعه

مدل برنامه‌ریزی MODEL PLANNING

مدلی ریاضی (نظیر مدل داده‌ها-ستانده‌ها یا مدل برنامه‌ریزی کلان) که به منظور نشان‌دادن صوری و بیان کمی ویژگی‌های عمده ساخت اقتصادی یک کشور خاص، طراحی می‌شود. مدل‌های برنامه‌ریزی، اساس کمی و تحلیلی اغلب برنامه‌های توسعه ملی و منطقه‌ای را فراهم می‌سازند.

سناریو (گزینه) SCENARIO

نمایش حوادث یا پدیده‌ها به صورت منظم (سلسله مراتب) و تحلیل روابط علت و معلولی آن پدیده‌ها به طوری که بتوان ویژگی‌ها و خصوصیات اجتماعی یک تحول معین را بر مبنای تعدادی فرضیات از پیش ساخته شده باز شناخت. یکی از شقوق ممکن عمل در برنامه‌ریزی معمول است که ابتدا شقوق مختلفی برای عمل پیشنهاد می‌شود و سپس این شقوق مورد ارزیابی و نقد قرار گرفته و یکی از آنها انتخاب می‌شود.

فرهنگ واژگان نظام فنی و اجرایی کشور
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ۱۳۸۳

۴. راه‌دار

ما هستیم!

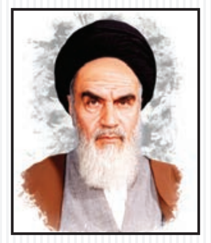

امام خمینی (ره):
باید به خودمان اثبات کنیم که ما هم آدمیم، که ما هستیم در دنیا، که شرق هم یک جایی است، همه اش غربی نیست.
(صحیفه نور، ج ۱۱، ص ۱۹۳)

پیام‌ها:

- ضرورت خودباوری در دنیای معاصر
- توجه به خودباوری با جنبه‌های ایجابی و اثباتی
- نکوهش غرب‌گرایی و غرب‌زدگی در اداره امور جامعه
- لزوم توجه به رویارویی شرق و غرب
- اهمیت اثبات توانمندی‌های شرق در اداره امور جهان

۲. ره‌نمون

زندگی انسان‌ها

قرآن کریم:
و من احیاها فکانما احیا الناس جمیعا.
(سوره مائده، آیه ۳۲)

ترجمه:
هر که انسانی را زنده کند گویا همه مردم را زنده کرده است.

پیام‌ها:

- اهمیت زنده‌بودن و زندگی یک انسان
- برابری حیات یک انسان با زندگی همه انسان‌ها
- اهمیت تلاش برای رفع مشکلات زندگی مردم
- تاثیرگذاری متقابل و شبکه‌ای فرد و جامعه بر یکدیگر
- اهمیت تفکر شبکه‌ای یکی برای همه و همه برای یکی

۸. ره نمود

شعار هفته (۱۳)

هیچ کاری در دنیا دشوارتر از تعیین اهداف برای سیستم انسانی و اجتماعی نیست در حالی که در ایران به آسانی خوردن یک لیوان آب، اهداف جامعه را تعیین کرده‌اند بدون آنکه بخواهند آن اهداف را محقق کنند. بازی های زبانی، زبان مجازی و شیوه‌های سنتی و خطی در قالب صدها جلد مستندات و پیوست‌ها می‌تواند عامل گمراهی در برنامه‌ریزی توسعه باشد.

۱۰. راه‌شناسی

شناسنامه

۱- این راه‌نامه بر طبق اصل هشتم (امر به معروف و نهی از منکر)، مقدمه و اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (نظارت همگانی و مشارکت‌های اجتماعی در اداره امور کشور)، اعلامیه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۱۹۸۶ (حق مردم بر توسعه) و قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات منتشر گردیده است.

۲- زیرساخت فکری این راه‌نامه، براساس مباحث نظری و عملی جنبش نرم‌افزاری و نهضت تولید علم طراحی شده است.

۳- محتوای علمی، آموزشی و اجتماعی راه‌نامه از سوی مرکز مطالعات راهبردی سیاست روز (وابسته به روزنامه سیاست روز) تهیه و ارائه گردیده است.

۴- گفتمان اجتماعی راه توسعه راکاری خودجوش، تمیز و نمونه آشکار آتش به اختیار در بالاترین سطح برنامه‌ریزی کشور می‌دانیم. معتقدیم بدون حل مشکلات زندگی مردم بحث پیرامون توسعه معنی ندارد.

۵- تعریف قراردادی توسعه در این راه‌نامه عبارت از برنامه میان‌مدت و بلندمدت برای حل مشکلات و ارتقاء کیفیت مادی و معنوی زندگی مردم در سال ۱۳۹۷ و در کشور جمهوری اسلامی ایران است که با واژگان پیشرفت، کمال، ترقی، سعادت، خوشبختی، تعالی، عمران، آبادانی، نوسازی و تکامل (بجز مباحث توسعه پایدار) دارای مناقشه نیست.

۶- بسیار شایسته است که راهیان گرامی برای کمک به گفتمان اجتماعی راه توسعه، این راه‌نامه را برای استفاده دیگران در تابلوی اعلانات محل کار، مراکز آموزشی، پژوهشی و فرهنگی خود نصب نمایند.

۷- به منظور لجستیک فکری و پشتیبانی محتوایی راه توسعه ایران اسلامی، نقل مطالب بدون ذکر ماخذ نیز آزاد است.

۸- در صورت تمایل مراکز آموزشی، پژوهشی و فرهنگی یا نذر و وقف علمی و پژوهشی، فایل راه‌نامه (با نام و لوگوی متقاضی) بصورت رایگان برای چاپ و نشر گسترده آماده تحویل است.

۹- راهیان گرامی در صورت تمایل می‌توانند نسخه PDF راه نامه را یکشنبه شب‌ها (از ساعت ۲۲ به بعد) از قسمت پیشخوان www.siasatrooz.ir دریافت نمایند.

۱۴. ره‌آورد

اخبار توسعه

فرشاد مومنی: تغییرات متناسب در حوزه فرهنگ و اجتماع ضروری است

ما دچار عارضه کوته‌نگری یعنی ترجیح نظام‌وار مسائل و ملاحظات کوتاه‌مدت به بلندمدت هستیم.

او می‌گوید در دولت‌های رانتی علت‌العلل گرفتاری‌ها، کوته‌نگری در تصمیمات و اعتنای حداقل به ملاحظات کارشناسی است.

۱۲. کژراهه

موانع تحقق الگوی بومی پیشرفت در ایران

راهی دکتر موسی حقانی

پژوهشگران حوزه توسعه، توسعه را برنامه‌ای هدفمند در جهت پیشرفت همه سطوح یک کشور معین دانسته‌اند، از این رو هر توسعه‌ای معطوف به یک بستر فرهنگی معنا و مفهوم می‌یابد.

این سخن یک نتیجه دیگر را در دل خود نهفته دارد و آن، اینکه هیچ برنامه و الگوی توسعه‌ای تعمیم‌پذیر نیست و نمی‌توان نسخه آن را دقیقا برای فرهنگ و کشوری دیگر پیچید؛ با این حال قابل انکار نیست که هر توسعه‌ای برای انسان بوده و به او باز می‌گردد.

بنابراین می‌توان مشترکاتی را میان همه الگوهای توسعه یافت اما اگر توسعه در معنای ویژه و بسترمند خود ناظر به یک سرزمین و ملت معین باشد، برای نیل به آن باید ویژگی‌های فرهنگ و بستری را که هر الگوی خاص توسعه پیش می‌نهد، بازکاوی و بازشناسی کرد.

از این رو باید پرسید الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت که قرار است در ظرف جمهوری اسلامی ایران پیاده شود و شهروند ایرانی را مد نظر قرار دهد، با چه سازوکاری می‌تواند عملی شود و امکانات و موانع تاریخی پیشاروی آن کدامند؟

فرهنگ عمومی ما در پیش از انقلاب از مبانی اسلام فاصله گرفته بود اما مردم ما به پیشرفت و نوآوری و نو شدن تمایل داشتند. شاید در مردم منطقه، ایران از این حیث شاخص باشد اما چون بستر فراهم نبود آن جریان سیاسی و فکری‌ای که در ۱۵۰سال اخیر حاکم بود ما را به سمت غربی شدن حرکت داد.

اگر این روحیه نوآوری مردم ایران را با تزریق خودباوری (البته انقلاب این کار را کرد اما این کافی نیست. ما باید در حوزه عملیاتی هم این فرصت را فراهم آوریم) تقویت کنیم و این روحیه در مسیر درستی به کار گرفته شود، قطعا وضعیت بهتری خواهیم داشت.

این تفکر قطعا بر حوزه فرهنگی و سیاسی هم تأثیر می‌گذارد. به همین علت می‌بینیم که تا حدودی از فرهنگ انقلابی دور شدیم و مسائلی از لحاظ فرهنگی و اجتماعی در کشور رخ داد که ما متوقع آنها نبودیم. در دوران اصلاحات بحث توسعه سیاسی مطرح می‌شود.

در این بحث (توسعه سیاسی) هم پیروی از الگوهای غربی و باز دور شدن از مبانی انقلاب اسلامی رخ می‌دهد. با این حال اصل انقلاب و تفکر انقلابی دنبال تحقق الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت است.

چون از لحاظ مبانی با علوم انسانی غرب تفاوت داریم، بنابراین نمی‌توانیم روش‌ها را بگیریم و از مبانی عدول کنیم. از این‌رو ما در خود تعریف توسعه و شیوه دستیابی به آن با غرب تفاوت و مشکل داریم. اسلامی‌سازی علوم انسانی بازتعریفی از علوم انسانی است که ما را در جهت رسیدن به الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت مدد می‌رساند

به همین دلیل مقام معظم رهبری، بحث جنبش نرم‌افزاری و ارائه تعریف جدیدی از علوم انسانی را مطرح می‌کنند.

به نظرم مقدمه الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت، همین تعریف تازه از علوم انسانی است. ما از جهت سیاسی برای تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت مشکلی نداریم اما از جهت مدیریتی باید نظارت بیشتر شود. از لحاظ فرهنگی لازم است تا این تحول را در علوم انسانی پدید آوریم.

علوم انسانی ما به پیروی از علوم انسانی غربی شکل گرفت و نسبتی هم با الگوی اسلامی-ایرانی توسعه ندارد.

اگر ما بخواهیم بر اساس تعریف خودمان یعنی الگوی اسلامی- ایرانی به سمت توسعه حرکت کنیم، این ساده‌کردن بحث است.

از لحاظ فرهنگی اگر دانشگاه‌ها و نخبگان ما به این سمت (تحول در علوم انسانی) حرکت کنند، آنگاه می‌توان توقع داشت که از دل این ماجرا الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت بیرون آید و گر نه این بحث در سطح مجامع خاص باقی می‌ماند. فرهنگ‌سازی در سطح عمومی در این حوزه باید صورت گیرد تا عملا هم بتوان این مسیر را طی کرد.

در مسئله تحول در علوم انسانی و حرکت به سمت بومی‌سازی علوم انسانی که پیش‌شرط الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت است، باید این نکته را در نظر داشت که علوم انسانی در غرب بر اساس نگاه تازه‌ای به انسان و هستی و روش‌شناسی متناسب با آن پدید آمده و سامان گرفته است.

حال اگر می‌خواهیم در این علوم انسانی تحول ایجاد کنیم، با این نگاه و روش‌شناسی نهفته در پس علوم انسانی چه مواجهه‌ای باید داشته باشیم؟ بی‌تردید ما در مبانی علوم انسانی با غرب اختلاف داریم و باید کار را از همان جا آغاز کنیم تا تعریف جدیدی از علوم انسانی ارائه دهیم.

البته لزوما هم نیاز نیست تا به همان جایی که غرب رسیده، برسیم، شاید در این سیر به روش‌ها و حوزه‌های جدیدتری دست بیابیم که غرب نرسیده است. چون ما ۱۵۰سال گرفتار این الگوی خاص توسعه (غربی) هستیم، پذیرفتن آن حتی برای مسئولان هم دارای ریسک بالاست. معتقدم ما باید مسیر و راه متفاوت از غرب را در علوم انسانی پیش بگیریم.

این به معنای تعطیل کردن و بستن در بسیاری از مراکز نیست. بحثم این نیست، حرفم این است که برای این نوع تفکر مجال فراهم سازیم.

نقد من به دوران سازندگی و اصلاحات هم به این مسئله باز می‌گردد که در آن دوران‌ها اصلا شعار هم در این جهت (الگوی بومی توسعه) نبود.

این دوره شاید شعارها، شعارهای توسعه بومی باشد اما کار جدی‌ای صورت نمی‌گیرد. در هر صورت حرفم این است که چون از لحاظ مبانی با علوم انسانی غرب تفاوت داریم، بنابراین نمی‌توانیم روش‌ها را بگیریم و از مبانی عدول کنیم.

از این‌رو ما در خود تعریف توسعه و شیوه دست‌یابی به آن با غرب تفاوت و مشکل داریم. اسلامی‌سازی علوم انسانی بازتعریفی از علوم انسانی است که ما را در جهت رسیدن به الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت مدد می‌رساند.

وقتی الگوی اسلامی توسعه مطرح می‌شود، نگاه ما صرفا به توسعه مادی نیست. ما توسعه مادی و معنوی را توامان می‌بینیم. در منابع اسلامی ما هم این وجود دارد. اسلام از یک سو بر کار و تلاش تأکید کرده و از دیگر سو الزاماتی را برای جامعه اسلامی و افراد ساکن در آن تعریف می‌کند.

در اسلام حتی کارهای اقتصادی هم، اگر با نیت و انگیزه خاصی صورت گیرد، با اجر معنوی و ثواب اخروی خاصی همراه است.

بنابراین ما باید در الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت رشد توأمان را لحاظ کنیم. شرایط بومی خود ایران هم مهم است.

ما قبل از انقلاب و حتی بعد از آن به شکل کاملا کور در زمینه‌هایی از غربی‌ها و الگوهای غربی پیروی کرده‌ایم.

۱. راه‌نما

پذیرفتنی نیست که...

راهی دکتر محمدرضا ناری ابیانه
رییس مرکز مطالعات راه‌بردی سیاست روز

یکم: پذیرفتنی نیست که یکی از دولت‌های پس از انقلاب با درک عملکرد نادرست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، بجای اصلاح و بهبود عملکرد، آن را منحل نمود.

دوم: پذیرفتنی نیست که دولتی دیگر پس از انقلاب با درک ضرورت وجود سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، آن را با همان عملکرد نادرست گذشته احیا نمود.

سوم: پذیرفتنی نیست که در کشوری با این همه منابع مادی و معنوی و با وجود پیشرفت‌های گسترده علوم و فناوری، شیوه برنامه‌ریزی کشور همچون گذشته به روش سنتی و خطی انجام شود.

چهارم: پذیرفتنی نیست که در چهار دهه گذشته بررسی و تصویب برنامه‌های توسعه پنج‌ساله کشور در مجلس شورای اسلامی به شیوه خطی و جزئی و نه کل‌نگر و جامع صورت گیرد.

پنجم: پذیرفتنی نیست که شورای نگهبان در تایید برنامه‌های توسعه پنج‌ساله کشور مصوب مجلس شورای اسلامی بر اساس شیوه‌ای سنتی و غیرجامع به لحاظ روش‌شناختی، الگوی برنامه و روح حاکم بر برنامه عمل نماید.

ششم: پذیرفتنی نیست که دولت‌های پس از انقلاب به ساده‌ترین و ساده‌انگارانه‌ترین شکل ممکن در دنیای پر از پیچیدگی به اجرای برنامه‌های توسعه پنج‌ساله کشور بپردازند.

هفتم: پذیرفتنی نیست که نهادهای نظارتی بین‌بخشی و درون‌بخشی به راحت‌ترین راه برای نظارت بر عملکرد برنامه‌های توسعه پنج‌ساله کشور همت گمارند.

هشتم: پذیرفتنی نیست که برای علت‌یابی بروز مشکلات روزافزون در زندگی مردم، نقش تقسیم کار ملی در تصویب، تایید، اجرا و نظارت بر برنامه‌های توسعه پنج‌ساله کشور نادیده گرفته شود.

نهم: پذیرفتنی نیست که بجای ریشه‌یابی مشکلات تقسیم کار ملی در برنامه‌ریزی کلان کشور و ناتوانی آن در حل مشکلات زندگی مردم با فرافکنی، صرفا به تحریم و دشمنی بیگانگان و نقش ایادی داخلی آنها اشاره نمود.

دهم: پذیرفتنی نیست که با تداوم مشکلات متعدد در زندگی مردم، اجازه داده شود عده‌ای که خود در پدیدآمدن مشکلات دخالت مستقیم یا غیرمستقیم داشته‌اند، مدام خود را تکرار کنند و بازهم مدعی داشتن نسخه شفابخش برای گرفتاری‌های جامعه شوند.

یازدهم: پذیرفتنی نیست که تقسیم کار ملی در برنامه‌ریزی کلان کشور بدون راستی آزمایی روش‌های ناکارآمد گذشته بیش از پیش منافع ملی را با مخاطره مواجه سازند.

دوازدهم: پذیرفتنی نیست که بزرگان نظام و دستگاه‌های نظارتی، فضای کار تقسیم کار ملی در اداره کشور را محلی برای تاخت و تاز و عرض اندام کسانی قرار دهند که جز به کسب قدرت به چیز دیگری نمی‌اندیشند و نسبت به کردار نادرست خود پاسخگو نیستند. کجایند خیل عظیم کارنابلدان؟! کجایند بازندگان آزمون بزرگ خدمت که مشکلات امروز در زندگی مردم ایران محصول بی‌تدبیری و جهل مرکب آن در برنامه‌ریزی کلان کشور است؟!

راه دراز و قلندر بیدار

۱۳. بی‌راهه

پیامدهای سیل مهاجرت روستائیان به شهرها

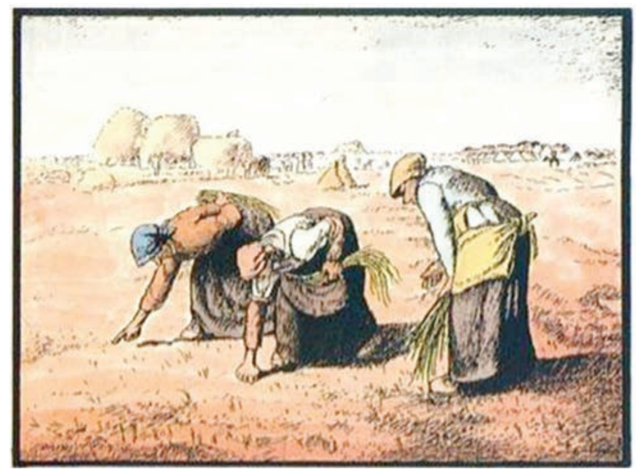

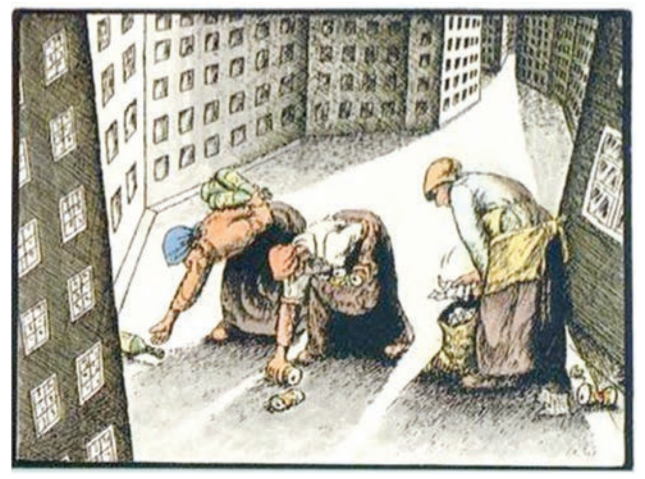

مهم‌ترین پیامد مثبت مهاجرت روستا-شهری را می‌توان در سهولت و آسایش در زندگی، دسترسی بهتر به وضعیت بهداشتی، بهبود عادات غذایی، گذران اوقات فراغت و امید به زندگی بیان کرد. جوانان روستا در پی یافتن زندگی بهتر مهاجرت از روستا به شهر را آغاز می‌کنند و تحرک اجتماعی باعث بالابردن ظرفیت‌های گوناگون اجتماعی در میان آنها خواهد شد

راهی محمدعلی ناری ابیانه

مقدمه

پدیده مهاجرت روستا-شهری، یک پدیده اجتماعی اقتصادی است که نتیجه مجموعه‌ای پیچیده از عوامل اجتماعی روان‌شناختی، اقتصادی و سیاسی است. فرایند مهاجرت نه تنها بر حجم و رشد جمعیت یک جامعه تأثیر می‌گذارد، بلکه تغییراتی قابل ملاحظه در ساخت و توزیع جمعیت ایجاد می‌کند. مهاجرت های روستا-شهری باعث افزایش تعداد مردان جوان در شهرهای بزرگ شده و تعادل نسبت مردان و زنان را در دو منطقه شهری و روستایی بر هم زده است.

با توجه به اینکه جوانان بیشتر از هر گروه سنی دیگر تن به مهاجرت می‌دهند، این موضوع در بلندمدت برای جوامع روستایی حائز اهمیت خواهد بود؛ چراکه با مهاجرت آنان، تولید نسل در جوامع روستایی کاهش می‌یابد و به دنبال آن جمعیت پویا در روستاها کاهش می‌یابد و تولید محصول و اقتصاد رو ستایی نیز کاسته می‌شود و همچنین از نظر اجتماعی و فرهنگی نیز روستاها دچار ایستایی می‌شوند.

پیامدهای اقتصادی

عده‌ای عامل اقتصادی را مهم‌ترین عامل در مهاجرت های روستا-شهری می‌دانند. جوانان روستایی با مشاهده تفاوت درآمدی در شهر و روستا و کمبود درآمدهای مالی خود که جواب‌گوی نیازهای اصلی و ضروری آ نها نیست، دست به مهاجرت می‌زنند. آنان برای کسب درآمد بیشتر و رسیدن به آرزوهای خویش، راه شهرها را در پیش می‌گیرند.

مهاجران در شهرها با شغل‌های واسطه‌گری یا خدماتی و دست‌فروشی می‌توانند به درآمدی چند برابر روستا دست پیدا کنند و از کارهای سخت و طاقت‌فرسای کشاورزی نیز آسوده شوند. بدون تردید اختلافات درآمدی شهر و روستا و موقعیت‌های شغلی و کاری فراوان در شهرها یکی از دلایل عمده مهاجرت جوانان است؛ اما این عامل مؤثر در مهاجرت پیامدهایی در مبدأ و مقصد برجای می‌گذارد. آثار اقتصادی مثبت آن در نواحی روستایی بیشتر از شهرها خواهد بود و پیامدهای منفی آن در شهرها بیشتر بروز می‌کند. بررسی ها نشان می دهد جوانان مهاجر اکثرا از مهاجرت به شهرها راضی هستند و زندگی آن ها از لحاظ اقتصادی بهبود یافته است، در ضمن آنها با حواله کردن پول به روستا نزد پدر و مادر خویش، باعث بهبود وضعیت زندگی آنها و تقویت بنیه مالی خانواده خود در روستا می‌شوند.

پیامدهای اجتماعی

یکی از تفاوت‌های محیط شهری نسبت به محیط روستایی، اختلاف زیاد خدمات شهری مانند بهداشت، درمان، آموزش و تأسیساتی مانند آب، برق، گاز، مراکز تفریحی و غیره می باشد. بدیهی است روند مهاجرت‌های روستا شهری عمدتا تحت تأثیر امکانات زیستی و رفاهی در روستاها و جاذبه‌های اجتماعی فرهنگی و اقتصادی شهرها می‌باشد و در مواردی سیاست‌گذاری های نادرست آن را تشدید می‌کند.

وقتی جوان روستایی به شهر می‌آید در اثر هم‌نشینی و رفت آمد با شهروندان آگاهی او افزایش یافته و جوان از حقوق و مطالبات خود آگاه شده و همین آگاهی منجر به بی‌اعتمادی و عدم پای‌بندی به تعهدات شهروندی و حتی در مواردی خرابکاری شده است. از طرف دیگر با جدا شدن جوان از خانواده، حامی خود که والدین باشند را از دست می‌دهد و با توجه به عدم نظارت والدین بر اعمال او و کاهش اقتدار والدین جوان، پیامدهای حاد اجتماعی بروز خواهد کرد. همچنین با وجود خرده فرهنگ‌های متفاوت در داخل اجتماعات شهری و ضعف اعتقادات و کنترل‌های غیر رسمی، انحرافات اجتماعی افزایش خواهد یافت.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که پیامدهای اجتماعی فرهنگی مهاجرت بسیار بیشتر خواهد بود و دارای دو بعد مثبت و منفی است. مهم‌ترین پیامد مثبت مهاجرت روستا-شهری را می‌توان در سهولت و آسایش در زندگی، دسترسی بهتر به وضعیت بهداشتی، بهبود عادات غذایی، گذران اوقات فراغت و امید به زندگی بیان کرد. جوانان روستا در پی یافتن زندگی بهتر مهاجرت از روستا به شهر را آغاز می‌کنند و تحرک اجتماعی باعث بالابردن ظرفیت‌های گوناگون اجتماعی در میان آنها خواهد شد.

جوانان با فرار از هنجارهای سنتی موجود در روستا می‌خواهند که به استقلال فردی و آزادی انتخاب برسند و از تنهایی و انزوای اجتماعی در محیط‌های روستایی همراه با کار فیزیکی سخت و مداوم نجات پیدا کنند و جهت یافتن منزلت اجتماعی و کسب احترام و تفریحات محرک، شهرها را انتخاب می‌کنند؛ اما تحقیقات نشان می‌دهد این نوع مهاجرت‌ها پیامدهای منفی اجتماعی را نیز برای جوانان و شهرها به همراه خواهد داشت؛ از جمله می‌توان به فقدان یکپارچگی اجتماعی و گسترش ناهنجاری‌های اجتماعی در شهرها اشاره کرد.

مهاجرت جوانان از روستا به شهر، باعث برهم خوردن ساختار جمعیتی در شهرها و روستاها شده و ترکیب سنی و جنسی جمعیت را از تعادل خارج کرده است، از سویی دیگر سالخورده‌سازی روستاها باعث شده که امکان ازدواج دختران در روستا از بین برود.

پیامدهای فرهنگی

این نظریه، مهاجرت را به عنوان یک تطبیق اجتماعی در پاسخ به نیازهای اجتماعی، اقتصادی تحولات فرهنگی جریان تغییرات جمعیتی ناشی و در سطح ملی و محلی پدید می‌آید، می داند. نارسایی‌های موجود در نظام آموزشی روستایی از جمله عوامل مؤثر در تشویق و آنان به مهاجرت به شهرها است. تحصیلات جوان روستایی نیز خود از جمله عوامل فرهنگی مؤثر در مهاجرت می‌باشد و افزایش فاصله فرهنگی بین شهر و روستا بر نرخ مهاجرت می‌افزاید.

از پیامدهای فرهنگی منفی مهاجرت می‌توان چنین بیان نمود که در اثر مهاجرت جوانان، نقش خانواده در انتقال مبانی ارزشی و دینی و ملی به فرزندان کاهش می یابد و جامعه انتقال وظایف تربیتی را بر عهده می گیرد و با توجه به اینکه هویت فردی در مرد و زن جوان هنوز شکل نگرفته است، زمینه ها و بستر تعارضات و نیز نفوذ فرهنگ بیگانه به هویت دینی و ملی جوانان ایجاد شده و در صورت ضعف بنیادهای مذهبی جوانی و عدم شکل‌گیری هویت فردی تأثیرپذیری جوان، الگوهای ضد فرهنگ و دینی تقویت شده و این مرحله آغازین گسترش مشکلات اخلاقی، فساد و بی‌بندوباری و فحشا در شهرها و جوانان خواهد بود.

۳. راه‌گشا

شایسته‌سالاری

امام علی (ع):
کار مردم جز به شایستگی زمامداران سامان نمی‌یابد.
(نهج‌البلاغه، ترجمه سیدجعفر شهیدی، خ ۲۱۶، ۲۴۸)

پیام ها:

- ساماندهی اداره امور جامعه با شایستگی زمامداران
- تاثیر شایستگی زمامداران در زندگی مادی و معنوی مردم
- اهمیت شایسته‌سالاری در انتخاب زمامداران
- شمولیت شایستگی بر جنبه‌های علمی و عملی
- توجه به توانمندی‌های مدیریتی به عنوان شایستگی زمامداران

۵. راه‌بر

فهم موقعیت‌ها

مقام معظم رهبری:
خیلی از ملت‌ها در مواقع حساس، حساسیت موقع را نفهمیدند. چون نفهمیدند، حوادث بر سر آنها بار شد، از روی آنها عبور کرد و غافل ماندند و لگدمال حوادث شدند.
(۱۳۸۷/۱۱/۲۸)

پیام ها:

- ضرورت فهم موقعیت‌های حساس توسط ملت‌ها
- تاثیر موقعیت‌های حساس بر سرنوشت ملت‌ها
- بروز آثار زیان‌بار اجتماعی در عدم درک موقعیت‌های حساس
- لزوم پرهیز از غفلت و موقعیت‌شناسی توسط ملت‌ها
- اهمیت پیگیری بروز غفلت و نافهمی موقعیت‌های حساس

۷. راه‌پیما

کارنامه ارزیابی مطالب

الف) روش ارزیابی مطالب این روزنامه دیواری از نظر کیفیت محتوا و میزان تاثیرگذاری، از طریق گزینه‌های سه رتبه‌ای و بشرح زیر انجام می‌شود:

- ضعیف: ۱
- متوسط: ۲
- خوب: ۳

ب) هر یک از مطالب را براساس شماره مطلب طبق الگوی بالا ارزیابی نمایید.

پ) به ترتیب شماره‌های مطالب عدد ارزیابی خود را از چپ به راست در قالب یک عدد ۱۷ رقمی تنظیم نمایید.

ت) سپس عدد مربوط به شماره روزنامه دیواری را به ابتدای رشته اعداد اضافه کنید.

ث) عدد ۱۸ رقمی نهایی را به شماره ۳۰۰۰۶۱۳۲۳۴۶۲۲۵ پیامک نمایید.

ج) رای شما اهمیت و کارایی مطالب روزنامه دیواری را تعیین می‌کند و در ماندن یا حذف یک مطلب تاثیر اساسی دارد.

۹. نوراهه

میز ریاست!

امان از میز و از برق سه فازش/امان از قصه دور و درازش
تا هستی این ورش نقشش نداری/نشستی اون ورش می گیری گازش
نکش ای دوست ناز میز و دفتر/پشیمون گشته هر که کرده نازش
به جونش بسته بوده میز، اما/به اسم دیگری کرده جوازش
فلانی لقمه ولمی گرفته/می ترسم گیر کنه پشت ملازش
تا دیروز بود همساز خلایق/عوض گشته چرا امروز سازش
گمونم ترمزش تا ته بریده/نشسته پشت میز بگرفته گازش
چه او کشکی است او کشک ریاست/که اشک آور شده آب پیازش
یکی عمری کنار میز بوده/شده میز زبون بسته جهازش
یکی مانده که یار خلق باشه/یکی هم در هوای امتیازش
تا دیده آش مفت و قاشق مفت/دهانش وا شده بیش از نیازش
رئیس دفترش کرده فت الفور/پسر دایی دزد و حقه بازش
کشیده پیش خود تا حد امکان/خروس و کفتر و گنجشک و غازش
موبایلش هشته رو رنگ دی دام دام/شده مست از صدای دلنوازش
نمی دونوم چه سری داره این میز/خدایا فاش کن بر خلق رازش
چو در فکر نیاز مردمان نیست/تو کوته کن خدا عمر درازش

راهی سرو آنلاین

۱۱. راه و بی‌راه

پرسش کارمند!

مردی به رئیسش تلفن می‌زند اما همسر رئیس گوشی را بر می‌دارد.

همسر رئیس می‌گوید: متأسفم، او هفته گذشته فوت کرد.

روز بعد مرد دوباره به رئیس زنگ می‌زند و همسر رئیس پاسخ می‌دهد: به شما گفتم، او هفته گذشته فوت کرده است.

باز هم روز بعد، مرد به رئیس زنگ می‌زند و می‌خواهد که با رئیس صحبت کند. همسر رئیس عصبانی می‌شود و فریاد می‌زند: قبلا دو بار به شما گفتم، شوهرم، رئیس تو، هفته گذشته مرد. چرا دوباره تماس می‌گیری؟

مرد پاسخ می‌دهد: من فقط دوست دارم پاسخ پرسشم را بشنوم.

پیام ها:

- وجود روابط ارباب و رعیتی در ادارات
- توجه به افت سرمایه‌های انسانی در سازمان‌ها
- وجود احیانا توقعات نابجا در کارمندان در ادارات
- ضرورت کاهش روابط ظلم‌آلود رئیس و مرئوس
- وجود خرده‌فرهنگ‌های مخرب مدیریتی در ادارات

۱۵. راهیان

دیدگاه مردمی

راهی رضا هوشیار از مشهد: به دست‌اندکاران این راه‌نامه، خسته نباشید عرض می‌کنم. علیرغم تلاش‌های شما عزیزان به نظر می‌رسد مسئولین برنامه‌ریزی کشور گوش شنوایی برای شنیدن، تعامل و یادگیری ندارند. از این روست که با وجود گسترش مشکلات در زندگی مردم، همچون گذشته بر روش‌های ناکارآمد برنامه‌ریزی اصرار دارند. البته نباید قصور بعضی از دانشگاهیان که در هر دوره با دولت‌ها نزدیک و همکارند را نادیده گرفت.

۱۶. بزرگ‌راه

پاسخگویی

۱- در صورت ارسال دستور کار جلسات، متن مذاکرات، صورت‌جلسات و متن مصوبات و قوانین مرتبط با برنامه‌های توسعه پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و گزارش عملکردهای ارسالی (بر اساس تقسیم کار ملی) از سوی دفتر مقام معظم رهبری، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مطلحت نظام، دولت، مجلس شورای اسلامی، قوه قضائیه و دستگاه‌های نظارتی، در این بخش برای اعلام نظر تخصصی راهیان گرامی، اطلاع رسانی می‌نماییم.

۲- تلاش‌های دست‌اندکاران این شماره از راه‌نامه را به راهیان فعال توسعه یعنی رسانه‌های گروهی بویژه خبرنگاران اهدا می‌نماییم.

۳- نظرات تخصصی و پیشنهادات سازنده راهیان گرامی آقایان عباس سعیدی و محمدحسین رفیعی رسید. از این عزیزان سپاسگزاریم.

۴- تمایل به عضویت در فراخوان ره‌پویان فرزند زمانه را در این بخش با ذکر اسامی متقاضیان اعلام وصول می‌نماییم.

۵- چنانچه فایل راه‌نامه بصورت رایگان برای نشر گسترده در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی قرار گیرد در این بخش اطلاع رسانی می‌کنیم.

۶- برای ارائه مشاوره رایگان علمی و پژوهشی پیرامون برنامه‌های توسعه پنج ساله و برنامه‌های سالانه اداره کشور به دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکترا (جهت تدوین پایان‌نامه) اعلام آمادگی می‌نماییم.

۷- شماره بعدی راه‌نامه را در روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۰۱ منتشر می‌کنیم.

۸- راهیان گرامی توسعه برای اعلام نظر و ارسال آثار در صورت تمایل می‌توانند با یکی از روش‌های زیر با ما تماس بگیرند. منتظریم.

نشانی سایت: www. siasatrooz. ir
ایمیل: info@siasatrooz. ir
کانال تلگرامی: vijeha_siasatrooz@
شماره ارسال پیامک: ۳۰۰۰۶۱۳۲۳۴۶۲۲۵

نشانی پستی: تهران، میدان فاطمی، بالاتر از میدان گل‌ها، خیابان شهید جهان آرا، کوچه بابک (۱۳/۲)، شماره ۱۶، روزنامه سیاست روز، مرکز مطالعات راه بردی
کد پستی: ۱۴۳۸۶۳۴۸۷۱
تلفن: ۶-۸۸۰۱۳۸۷۰
نمابر: ۸۸۰۰۷۵۷۵

فراخوان اجتماعی ره‌پویان فرزند زمانه

مقدمه:

گفتمان اجتماعی راه توسعه برای حل مشکلات زندگی مردم نیازمند جریان فعال و همگانی برای بسیج همه توانمندی خرد جمعی جامعه است که تاکنون از سوی دست اندرکاران برنامه‌ریزی توسعه و حل مشکلات زندگی مردم به نحو شایسته مورد استفاده قرار نگرفته است. برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه در ایران، هیچگاه دارای گفتمان اجتماعی نبوده است. از این رو همواره زینت بخش قفسه‌های کتابخانه‌ها و کشوی میز مدیران بوده است. بدون گفتمان اجتماعی، جامعه در باره چرایی عدم تحقق اهداف برنامه‌ها، پرسشی ندارد و برنامه‌ها و دست‌اندرکاران آن هم پاسخگو نیستند. این روند تاکنون حل مشکلات زندگی مردم را از برنامه‌ای به برنامه دیگر و حجم وسیعی از مشکلات را به آینده حواله داده است. مشکلات متعدد زندگی مردم و ضرورت حل آنها، فرصتی برای مقصریابی برایمان باقی نگذارده است! نحوه برنامه‌ریزی در برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه، شکاف عمیقی بین وضع مطلوب و مورد انتظار و وضع موجود ایجاد کرده است که باید از آن عبور کنیم. رسالت تاریخی ره پویان فرزندان زمانه، هم افزایی و همکاری برای عبور از شکافی است که خواسته یا ناخواسته وارث آنیم است. برای حمله شکاف باید مهیا شد و از تمامی ظرفیت‌های انقلاب اسلامی و نه در قالب شعارهای توخالی و زبان بازی‌های مرسوم بهره مند شد. تاریخ گواهی خواهد داد که فرزندان شجاع اسلام و انقلاب در زمانی که کشور از هر سو تحت فشار ابرقدرت‌ها، دشمنان خارجی و دسیسه‌های آنان است، چگونه لباس رزم در درون جامعه خود را به تن کرده است و قصد تکرار حماسه دفاع‌مقدس را در عرصه نادانسته‌ها، غفلت‌ها، فراموشی‌ها، سطحی نگری‌ها، ناتوانسته‌ها، خطاها و روزمرگی‌های برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه اداره کشور دارد.

گرایش‌های تخصصی فراخوان

گرایش‌های تخصصی این فراخوان اجتماعی شامل مدیریتی، ادبی، فرهنگی، هنری، سیاسی، مطبوعاتی، رسانه‌های دیجیتال، سازمان‌های مردم نهاد، نخبگان، اقشار اجتماعی و بین‌المللی است.

۱- ره پویان مدیریتی فرزند زمانه: مدعوین شامل اعضای تقسیم کار ملی در برنامه‌های توسعه پنج ساله و برنامه‌های سالانه که عبارتند از دفتر مقام معظم رهبری، دولت جمهوری اسلامی ایران، مجلس شورای اسلامی، قوه قضاییه، شورای نگهبان قانون اساسی، مجمع تشخیص مصلحت نظام و نهادهای نظارتی

- کارویژه اختصاصی: پاسخگویی نسبت به اهداف، وظایف و ماموریت‌های قانونی پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۲- ره پویان ادبی فرزند زمانه: مدعوین شامل شعرا، ادیبان و نویسندگان

۱۷. ره‌پویان

- کارویژه اختصاصی: تولید شعر، متون ادبی، داستان کوتاه، طنز، خاطره و رمان پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۳- ره پویان فرهنگی فرزند زمانه: مدعوین شامل نویسندگان، محققان و اهالی فرهنگ

- کارویژه اختصاصی: تولید مقاله، پژوهش، پایان نامه، کتاب، نشریه و سایر محصولات و آثار فرهنگی پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۴- ره پویان هنری فرزند زمانه: مدعوین شامل هنرمندان

- کارویژه اختصاصی: تولید نقاشی، طراحی، نمایشنامه، فیلمنامه، فیلم کوتاه، عکس، کاریکاتور، صنایع دستی، خوشنویسی، تراکت، بروشور، پوستر، نماهنگ، موسیقی، ترانه، انیمیشن، فیلم مستند و سایر محصولات و آثار هنری پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۵- ره پویان سیاسی فرزند زمانه: مدعوین شامل احزاب، انجمن‌ها، جامعه‌ها، خانه‌ها، سازمان‌ها، مجمع‌ها، جمعیت‌ها، کانون‌ها و شخصیت‌های سیاسی

- کارویژه اختصاصی: اعلام مواضع پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۶- ره پویان مطبوعاتی فرزند زمانه: مدعوین شامل مدیران مسئول، مدیران اجرایی، سردبیران، دبیران سرویس‌ها و خبرنگاران محترم خبرگزاری‌ها، روزنامه‌ها، هفته نامه‌ها، دوهفته نامه‌ها، ماهنامه‌ها، دوماهنامه‌ها، فصلنامه‌ها، سالنامه‌ها، گاهنامه‌ها و نشریات دانشجویی

- کارویژه اختصاصی: تولید یادداشت، خبر، گزارش، گفت‌وگو و مقاله پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۷- ره پویان رسانه‌های دیجیتال فرزند زمانه مدعوین شامل خبرگزاری‌ها، سایت‌ها، کانال‌ها، گروه‌ها، شبکه‌های اجتماعی، وبلاگ‌ها و صفحات شخصی

- کارویژه اختصاصی: تولید یادداشت، خبر، گزارش، گفت‌وگو و مقاله پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۸- ره پویان سمن فرزند زمانه: مدعوین شامل تشکل‌های غیردولتی، تشکل‌های غیردولتی (سمن ها)، تشکل‌های دانشجویی، اتحادیه‌ها، سندیکاها، شوراها، خیریه‌ها، شرکت‌ها، موسسات، مساجد، تکایا، حسینیه‌ها و محافل قرآنی

- کارویژه اختصاصی: اعلام نظر پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۹- ره پویان فرهیختگان فرزند زمانه: مدعوین شامل علما و مراجع عظام، ائمه محترم جمعه و جماعات، اساتید، شخصیت‌های سیاسی، مدیران، نمایندگان مجلس خبرگان و مجلس شورای اسلامی، متخصصان، پیشکسوتان، خبرگان، نخبگان، خبرگان، کارشناسان ارشد، مخترعان، کارآفرینان و پژوهشگران

- کارویژه اختصاصی: اعلام نظر پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۱۰- ره پویان اقشار فرزند زمانه: مدعوین شامل کودکان، نوجوانان، جوانان، میانسالان، سالمندان، زنان و اقشار خاص شامل معلولان، بیماران خاص، زنان سرپرست خانوار، آسیب دیدگان اجتماعی و...

- کارویژه اختصاصی: اعلام نظر پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

۱۱- ره پویان بین‌المللی فرزند زمانه: مدعوین شامل مراکز و شخصیت‌های علمی، فرهنگی و پژوهشی بین‌المللی شامل کشورهای همسایه، جهان اسلام، آسیا، آفریقا، اروپا و آزاداندیشان آمریکا

- کارویژه اختصاصی: اعلام نظر پیرامون برنامه‌های پنج ساله توسعه و برنامه‌های سالانه و حل مشکلات زندگی مردم

کارویژه‌های عمومی
(ویژه کلیه ره پویان فرزند زمانه)

الف) اعلام نظر تخصصی و نقد برنامه‌های توسعه پنج ساله و برنامه‌های سالانه از نظر مهندسی توسعه اجتماعی، جهان بینی، مدل برنامه‌ریزی و نظام برنامه‌ریزی در کشور

ب) اعلام نظر تخصصی و نقد فرآیندهای تدوین، تصویب و ابلاغ سیاست‌های کلی؛ تدوین و تصویب لایحه برنامه، تصویب، تایید و ابلاغ قانون برنامه، اجرا و نظارت بر حسن اجرای قانون برنامه

پ) اعلام نظر تخصصی و نقد برنامه‌های توسعه پنج ساله و برنامه‌های سالانه به تفکیک موضوعات (بخشی و وزارتخانه‌ای) و موضعی (به تفکیک استان‌ها)

ت) اعلام نظر تخصصی پیرامون مشکلات زندگی مردم و راه حل آن و ردیابی آنها در برنامه‌های توسعه پنج ساله و برنامه‌های سالانه

ث) اعلام نظر تخصصی و نقد مطالب این روزنامه دیواری

عضویت و نحوه ارسال آثار

- همراه با ارسال اولین اثر خود فایل کپی کارت ملی، آخرین مدرک تحصیلی و رزومه خود را ارسال و ایمیل، شماره تلفن همراه، استان و شهر محل زندگی خود را در آن قید فرمایید.
- برنامه‌های مربوط به ره پویان فرزند زمانه از طریق روزنامه دیواری و فضای مجازی انجام می‌شود.
- برای ره پویان فرزند زمانه کارت عضویت و حکم صادر می‌شود.
- برای هر کارویژه، گواهینامه معتبر انجام فعالیت‌های داوطلبانه صادر می‌شود.
- از مطالب و آثار ارسالی ره پویان فرزندان زمانه با افتخار در روزنامه دیواری استفاده خواهد شد.
- آثار، دیدگاه‌ها و نظرات ارزنده ره پویان فرزند زمانه در گرایش‌های مختلف برای اعضای تقسیم کار ملی در برنامه‌های توسعه پنج ساله و برنامه‌های سالانه کشور ارسال می‌گردد.
- آثار ارزشمند و مشخصات خود را از طریق یکی از روش‌های ذکر شده در بخش «۱۶. بزرگ راه» برای ما ارسال نمایید.